

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Κείμενο

[Η τυραννία της κενότητας]

Ακούω αρκετούς να μιλάνε σαν ιεροκήρυκες για δημοκρατία στην τέχνη, καλύτερα για εκδημοκρατισμό, για λαϊκότητα, για ευληπτότητα και άλλα παρόμοια. Όταν τους ρωτάς τι ακριβώς εννοούν και κυρίως αν μπορούν να τεκμηριώσουν με παραδείγματα τις απόψεις τους, αδυνατούν να απαντήσουν συγκεκριμένα. Αγορεύουν, λοιπόν, και καταλαβαίνεις αμέσως ότι το ύψιστο παράδειγμα εκδημοκρατισμού που έχουν στο μυαλό τους είναι αυτό των τηλεμετρήσεων και της Eurovision. Κάθε χώρα στέλνει το τραγούδι και τον τραγουδιστή που έχει επιλέξει με δημοκρατικές διαδικασίες, ψηφοφορίες, με SMS¹ κ.λπ. Στη συνέχεια τα τραγούδια παρουσιάζονται σε πανευρωπαϊκή προβολή και οι Ευρωπαίοι αναδεικνύουν το καλύτερο πάλι με «δημοκρατικές διαδικασίες», SMS κ.λπ. Ο τέλειος εκδημοκρατισμός στην τέχνη, λοιπόν, ή η **αποθέωση** της συμμετοχικής δημοκρατίας.

Μόνο που ο διαγωνισμός της Eurovision δεν είναι τέχνη και η δημοκρατία του δεν είναι τίποτε άλλο παρά η «τυραννία των ανόητων», για να θυμηθούμε τον Σαρλ Μποντλέρ. Είναι η δημοκρατία του πολτού, στην οποία όλα αλέθονται και τίποτε δεν ξεχωρίζει. Σύμφωνα με τους κανόνες αυτής της δημοκρατίας, τίποτε δεν ιεραρχείται, όλοι είναι το ίδιο. Εξαιρούνται τα ηλεκτρονικά ΜΜΕ, επειδή ακριβώς **νομιμοποιούν** τον πολτό, αφού οτιδήποτε περάσει απ' αυτά αποκτά νομιμοποιητικά εύσημα.

Για να ξαναγυρίσουμε στην τέχνη, αυτή ήταν πάντοτε υπόθεση μιας ελίτ². Δεν εννοώ μιας κοινωνικής ελίτ, ας πούμε κάποιων μεγαλοαστών ή κάποιων γαιοκτημόνων παλαιότερα. Εννοώ μιας ελίτ ανθρώπων που προσπαθούν, που θυσιάζονται, που είναι ολοκληρωτικά δοσμένοι σε αυτό που κάνουν, που παίρνουν ρίσκα. Και φυσικά εννοώ μιας ελίτ ανθρώπων που έχουν την **ικανότητα** να αισθανθούν την ταραχή της τέχνης. Και αυτοί μπορεί να είναι οι πιο καθημερινοί άνθρωποι, οι πιο «ασήμαντοι», οι ανώνυμοι της πραγματικής δημοκρατίας.

Η άλλη δημοκρατία στις ημέρες μας είναι εντελώς φαινομενική. Δεν υπάρχει μεγαλύτερο αίσθημα αποξένωσης, μεγαλύτερη πλήξη, μεγαλύτερη **περιθωριοποίηση** του ανθρώπου από αυτά που δοκιμάζουμε μέσω της φαινομενικής συλλογικότητας της επικοινωνίας. Τα άτομα (επίτηδες χρησιμοποίηώ αυτή τη λέξη) αναζητούν μια θέση

¹ SMS (Short Message Service): κείμενα που διακινούνται μέσω των συσκευών κινητής τηλεφωνίας

² Ομάδα ανθρώπων με περιορισμένο αριθμό επίλεκτων μελών.

μέσα σ' αυτήν τη φαινομενική συλλογικότητα και γεμίζουν τις διευθύνσεις του MySpace³ και εσχάτως του Facebook (που, αν το καλοσκεφθείς, είναι αποτροπιαστικό). Παραδίδονται έτσι άνευ όρων στη δημοκρατία της αγοράς ή καλύτερα στη δημοκρατία των προϊόντων της αγοράς, δημιουργώντας την ψευδαίσθηση της έκφρασης και της δημοκρατίας χωρίς όρια.

Ναι, είναι ψευδαίσθηση αυτού του είδους η έκφραση, γιατί αποτελεί μια δημοκρατία του μάταιου. Εκατομμύρια τα μπλογκ και οι μπλόγκερ στο Internet. Εντάξει, εκφράζονται, αν και η σωστότερη λέξη είναι εκτονώνονται. Για να μείνουμε, όμως, στον χώρο της τέχνης, δε βλέπω θεαματικά αποτελέσματα στη βελτίωση της λογοτεχνίας, δε βλέπω θεαματικά αποτελέσματα στην ποιότητα του διαλόγου ούτε στις διαδικασίες της πρόσληψης, παρά τα χιλιάδες κείμενα που «αναρτώνται» κάθε λεπτό στις ιστοσελίδες. Καλλιτέχνες εξακολουθούν να είναι αυτοί που εργάζονται, που ρισκάρουν, που δίνονται, που αφιερώνονται ακόμη και σε μια χίμαιρα. Αυτοί αποτελούν την πραγματική δημοκρατία της τέχνης. Η δημοκρατία του SMS δεν μπορεί να είναι τίποτε άλλο παρά η δημοκρατία της βουής, έκφραση του πολτού.

Ν. Μπακουνάκης, εφ. *Το Βήμα*, 2.12.2007 (διασκευή).

ΘΕΜΑΤΑ

A. (Μονάδες 20)

A. Να αποδώσετε περιληπτικά το κείμενο (80 - 100 λέξεις).

(μονάδες 20)

B. (Μονάδες 15)

B1. Ο αρθρογράφος υποστηρίζει πως η τέχνη ήταν πάντοτε υπόθεση μιας περιορισμένης ομάδας ανθρώπων, μιας «ελίτ». Ποια είναι τα χαρακτηριστικά αυτής της ομάδας; (60 – 80 λέξεις)

(μονάδες 10)

B2. Να γράψετε τα δομικά μέρη της τελευταίας παραγράφου (Ναι... πολτού) του κειμένου.

(μονάδες 5)

³ Κάπως λιγότερο γνωστό από το Facebook, αν και λίγο παλιότερο μέσο κοινωνικής δικτύωσης

Γ. (Μονάδες 15)

- Γ1.** Να γράψετε από μία πρόταση με καθεμιά από τις ακόλουθες λέξεις (επισημαίνονται στο κείμενο με **έντονη γραφή**). Φροντίστε, ώστε μέσα από την πρόταση να γίνεται φανερή η σημασία της κάθε λέξης: **διαδικασίες, αποθέωση, νομιμοποιούν, ικανότητα, περιθωριοποίηση** (Μπορείτε να διαφοροποιήσετε τον γραμματικό τύπο, δηλαδή την πτώση, τον αριθμό, το γένος κλπ.)

(μονάδες 10)

- Γ2.** Να επισημάνετε πέντε ξενόγλωσσους όρους στο κείμενο και να αιτιολογήσετε τη χρήση τους.

(μονάδες 5)